

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18758/2024
26.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бранимир Марковић адвокат из ..., против туженог „Електромрежа Србије“ ад Београд чији је пуномоћник Катарина Ћосић адвокат из ..., ради утврђења права службености и накнаде, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2101/24 од 22.05.2024. године, у седници већа одржаној дана 26.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2101/24 од 22.05.2024. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2101/24 од 22.05.2024. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2101/24 од 22.05.2024. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Лесковцу П 9662/19 од 29.01.2024. године у другом и трећем ставу изреке којима је обавезан тужени да на име накнаде за конституисану стварну службеност на катастарској парцели ... уписаној у лист непокретности ... КО ... исплати тужиљи износ од 57.152,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и да јој на име трошкова поступка исплати износ од 123.646,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде, а ако их не плати у датом року обавезан је и да на досуђени износ трошкова плати законску затезну камату почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавио ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда о посебној ревизији туженог у овом спору потребно је одлучивати ради тумачења права по питању почетка рока застарелости потраживања накнаде због проласка кабла електричне енергије ваздушним путем изнад земљишта

тужиље, као и ради уједначавања судске праксе јер су у одлукама судова које су достављене уз ревизију и током поступка о том питању изражени различити ставови.

Из тих разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Поднетом тужбом тражена је накнада за стварну службеност пролаза кабла далековода ТС Ниш 2 - ТС Лесковац 2 преко тужиљиног земљишта. Изградња означеног далековода туженом је одобрена решењем Министарства за инфраструктуру бр. 351-03-00297/2008-10 од 07.04.2008. године, а дозвола за његову употребу дата је решењем Министарства грађевинарства и урбанизма бр. 351-03-01214/2009-07 од 26.09.2012. године. Тужба је поднета 19.12.2019. године.

Тужени је истакао приговор застарелости тужиљиног потраживања. Приговор застарелости засновао је на чињеницама наведеним у његовој потврди од 12.01.2021. године. Из садржине те исправе следи да је далековод 460 ТС Лесковац 2 - ТС Ниш 2, после извршеног интертехничког прегледа и затварања дозволе за радове, стављен 06.07.2009. године под напон од 110 кв и у функцији преноса електричне енергије, чиме је постао саставни део преносног система, а након завршених радова на изградњи 400 кв постројења у Лесковац 2, далековод 09.12.2009. године пребачен у рад под напоном од 400 кв. По становишту туженог, далековод је стављен у функцију 06.07.2009. године, тако да је рок застарелости тужиљиног потраживања прописан чланом 371. Закона о облигационим односима истекао 06.07.2019. године - пре подношења тужбе.

Нижестепени судови су оценили да тужиљино потраживање није застарело, са образложењем да рок застарелости од 10 година прописан чланом 371. Закона о облигационим односима почиње да тече од дана издавања употребне дозволе, као дана законског стављања у функцију далековода чије жице прелазе преко земљишта у својини тужиле, и није истекао до дана подношења тужбе.

Изложено правно становиште нижестепених судова прихвата и ревизијски суд.

Тужени се у ревизији позива на правни став усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 23.01.2017. године, у поступку решавања спорног правног питања (члан 183. став 1. ЗПП). Према том правном ставу, на застарелост накнаде због проласка кабла електричне енергије ваздушним путем примењује се члан 371. Закона о облигационим односима, општи рок застарелости потраживања који почиње да тече од стављања у функцију електромереже (одговарајуће мреже). По тумачењу туженог то је у овом случају 06.07.2009. године, када је далековод пуштен под напон и у функцију преноса електричне енергије. По схватању туженог, стављање у функцију далековода као електроенергетског објекта и издавање употребне дозволе су две различите активности, јер се одобрење за употребу далековода добија након његове изградње и стављања у функцију - под напон, после

пробног рада у смислу члана 157. Закона о планирању и изградњи, чију садржину су нижестепени судови пропустили да цене.

По налажењу Врховног суда, ови наводи ревидента нису основани.

Изградњом електромереже (водова електричне енергије) са дозволом надлежног органа конституисана је стварна службеност преласка водова преко земљишта у својини тужиле, на основу члана 51. Закона о основама својинско-правних односа. Том одредбом прописано је да се стварна службеност заснива правним послом, одлуком јавног органа и одржајем. Накнада за тако установљену службеност одређује се на захтев власника послужног добра, сагласно члану 53. став 3. Закона о основама својинско-правних односа, као у случају када је службеност установљена одлуком суда или одлуком другог државног органа. Одредбом члана 158. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“ број 72/09 ... 24/11), важећег у време издавања решења од 26.09.2012. године, поред осталог прописано је да се објекат може користити по претходно прибављеној употребној дозволи, која се издаје када се утврди да је објекат, односно део објекта подобан за употребу. Следствено томе, по становишту Врховног суда, предметни далековод се не би могао користити - ставити у функцију пре прибављања решења којим се одобрава његова употреба (употребне дозволе).

Одредбом члана 157. наведеног закона прописано је да ако се ради утврђивања подобности објекта за употребу морају вршити претходна испитивања и провера инсталација, уређаја, постројења, стабилности или безбедности објекта, уређаја и постројења за заштиту животне средине, уређаја за заштиту од пожара и друга испитивања, или ако је то предвиђено техничком документацијом, може предложити надлежном органу да обори пуштање објекта у пробни рад, под условом да се утврди да су за то испуњени услови. Пуштање далековода у пробни рад, сагласно наведеној одредби, врши се на предлог комисије за технички преглед и на основу решења о одобравању пуштања објекта у пробни рад. Тужени у овом случају није доказао да је комисија за технички преглед коју је, како то произилази из образложења решења од 26.09.2012. године образована решењем надлежног министарства од 22.02.2011. године, предложила пуштање далековода у пробни рад и да је о томе донето посебно решење. Подаци из потврде туженог да је далековод пуштен у функцију 06.07.2009. године са напоном од 110 кв, односно 10.12.2009. године са напоном од 400 кв значе да је то учињено без решења о пробном раду и пре издавања употребне дозволе, због чега се не могу сматрати као релевантни моменти за почетак тока рока застрелости тужилиног потраживања. Зато, и по становишту ревизијског суда, рок застарелости тужилиног потраживања је почео да тече од доношења решења којим је туженом одобрена употреба далековода, пре чијег издавања и у одсуству доказа о пробном раду далековод није могао бити стављен у функцију и коришћен за пренос електричне енергије.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић